

КОВКО Roman Vasylovych,

PhD student, Department of Economic Security,
National Academy of Internal Affairs of Ukraine, Kyiv

**STRATEGIC TESTING METHODS OF INSURANCE COMPANIES AS A TOOL
FOR STATE REGULATION OF INSURANCE SERVICES MARKETS**

Abstract. Introduction. *The basis for designing measures to optimize the impact of state regulation of the economic security of the insurance services market should be the methodological approach to assessing the state of such security. The need for such a diagnosis is confirmed by the lack of similar methodological approaches that would allow to assess, on the one hand, the impact of state regulation on the state of economic safety of insurance companies, and, on the other, the impact of the latter on the economic security of the insurance services market, which is collectively directly reflected in the economic security of the state as a whole.*

Purpose. *The purpose of the study is to develop a methodology for stress testing of insurance companies as an instrument of state regulation of the insurance market.*

Methods. *Monographic method, systematization, analysis, graphical method.*

Results *The methodical approach for stress-testing of economic security of insurance companies under the influence of state regulation of the insurance services market is proposed. The basic stages of stress-testing of economic security of insurance companies for the state regulation of the insurance services market are determined. The indicators of the assessment of the stress resistance of insurance companies are systematized.*

Originality. *A evaluation results of the impact of government regulation on the state of the economic security of insurance companies exercise by comparing the activity of the insurer with regulatory licensing requirements. The indexes of evaluation of the results of the influence of state regulation on the state of information security of insurance companies are presented. The indicators of evaluation of the results of the influence of state regulation on the state of legal security of insurance companies are determined. The indicators of evaluation of the results of the influence of state regulation on the state of personnel security of insurance companies are offered. The indicators of evaluation of the results of the influence of state regulation on the state of financial security of insurance companies are presented.*

Conclusions. *The author's proposed methodological approach to stress testing of the economic security of insurance companies under the influence of state regulation of the insurance services market is an integral part of the methodology for assessing the level of economic security of the state and its component – the insurance services market.*

Keywords: *insurance company, insurance services market, state regulation, economic security, stress testing.*

*Одержано редакцією: 28.04.2017
Прийнято до публікації: 10.05.2017*

УДК 338.433:330.342

КРАСНОМОВЕЦЬ Вікторія Анатоліївна,
кандидат економічних наук, доцент, старший
викладач кафедри туризму і готельно-ресторанної
справи, Черкаський національний університет
імені Богдана Хмельницького, м. Черкаси, Україна

ОСНОВИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ТУРИЗМУ В РЕГІОНІ

У статті автором досліджуються питання реалізації принципів сталого розвитку в сфері туризму, пропонується уточнення визначення понять «сталій розвиток туризму» і «сталій туризм», а також розглядаються проблеми організаційно-економічного забезпечення концепції сталого розвитку туризму.

Ключові слова: *сталій розвиток; сталій розвиток суспільства; сталій розвиток туризму; регіональна політика; економічна стабільність; екологічна стабільність; соціально-культурна стабільність.*

Постановка проблеми. В умовах численних криз та економічних, екологічних і соціальних проблем перед суспільством виникла необхідність пошуку нового шляху розвитку, який дав би змогу ефективно та збалансовано функціонувати економічним системам у поєднанні з екологічними і соціальними чинниками. Однією з теорій, яка стала альтернативою концепції економічного зростання, що висуває домінантою економічні інтереси, є концепція сталого розвитку.

Стратегія сталого розвитку є однією із ключових та пріоритетних в усіх галузях промисловості, народного господарства та економіки. Її принципи та основні положення направлені на досягнення гармонії між ростом економічних показників, стабільністю в соціальній сфері та охороною довкілля. Збереження природних ресурсів, підтримка їх сталості та перехід до ресурсозберігаючих, енергоефективних технологій є чи не одним із ключових завдань на порядку денному.

В системі цілісної парадигми сталого розвитку суспільства лежить концепція сталого розвитку туризму, в основу якої на сучасному етапі, закладено, як мінімум, розуміння збалансованої єдності економічних, соціальних і екологічних характеристик. З огляду на актуальність даного питання, Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй затвердила прийняття 2017 року Міжнародним роком сталого розвитку туризму.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання сутності, факторів, принципів та інструментів механізму сталого розвитку економічних систем різного ієрархічного рівня досліджували М. Вишиванюк [1], У. Савків [2], О. Слюсарчук [3], В. Я. Шевчук [4] та інші. Проблеми сталого розвитку туризму набувають усе більшої гостроти й актуальності, однак у спеціальній літературі розглянуті лише епізодично у працях вчених Л. Божко [5], Л. Васильєвої [6], К. Максарової [6], І. Ткаченко [8] та інших. Відсутність комплексних і ґрунтовних досліджень з питань управління суб'єктами туристичної сфери на засадах концепції сталого розвитку, нагальна необхідність забезпечення ефективного механізму їх функціонування на регіональному рівні зумовила актуальність питань, що розглядаються у статті.

Визначення невирішених раніше частин загальної проблеми. Незважаючи на досить високий інтерес як науковців так і практиків до основних положень стратегії сталого розвитку суспільства в цілому та туризму зокрема, аспект врахування регіонального контексту в дослідженні проблеми залишається дослідженим недостатньо.

Метою статті є аналіз та визначення основ забезпечення сталого розвитку туризму на регіональному рівні.

Викладення основного матеріалу дослідження. Концепція сталого розвитку має довгу історію становлення. Основні її критерії започатковані на конференції ООН з проблем навколишнього природного середовища ще у 1972 році (Стокгольм); закріплені у звіті Всесвітньої комісії ООН з навколишнього середовища і розвитку в 1987 р.; переосмислені на Всесвітньому саміті зі сталого розвитку в Йоханезбурзі у 2002 році та закріплені на конференції «Ріо+20» у 2012 році.

Появу терміну «сталий розвиток» (*sustainable development*) пов'язують з ім'ям прем'єр-міністра Норвегії Гру Харлем Брундланд, яка сформулювала його в звіті «Наше спільне майбутнє», що було підготовлено для ООН і опубліковано у 1987 р. Міжнародною комісією з навколишнього середовища і розвитку. Вона визначала його як розвиток, який задовольняє потреби теперішнього часу, проте не ставить під загрозу здатність майбутніх поколінь задовольняти свої власні потреби [3, 626].

У контексті рівноважного та збалансованого на довгострокову перспективу розвитку суспільства трактується і концепція сталого розвитку туризму. У міжнародних документах і спеціальній літературі тип сталого розвитку туризму визначається також як «*підтримуючий розвиток*», «*життєзабезпечуючий розвиток*».

Втім, серед вітчизняних науковців одностайності трактування даного поняття немає. Аналогічно до того, як після опублікування в 1987 р. доповіді Комісії по економічному розвитку вчені та аналітики запропонували понад 70 визначень поняття сталого розвитку [10], у сучасній вітчизняній науковій прикладній джерельній базі дослідження питань сталого розвитку туризму існує безліч авторських трактувань. Так, наприклад, Кравцова А. В. трактує

розвиток як стійкий [9, с. 123], а відомі українські вчені В. Шевчук, Г. Білявський, Ю. Саталкін, Ю. Навроцький наполягають на аспекті гармонійності [4, с. 214]. Втім більшість науковців віддають перевагу саме словосполученню «сталий розвиток» [10, с. 102; 11, с. 218].

Аналізуючи існуючі підходи до дефініціювання означеної категорії, ми прийшли до висновку, що науковці по-різному підходять до даного поняття, хибно використовуючи їх як синонімічні. Так, наприклад, Божко Л. Д. та Стрижевська Т. С. тлумачать дане поняття як «сталий туризм» [5, с. 45; 12, с. 56], інші фахівці виокремлюють поняття «стійкості в туризмі» [13]. Втім, необхідно розділяти поняття «сталий розвиток туризму», «сталий туризм» і «стійкість у туризмі».

Сталий розвиток туризму – це такий розвиток туризму, орієнтований на довгостроковий період, при якому досягається баланс в реалізації економічних, екологічних, соціально-культурних цілей розвитку на основі раціонального використання туристичних ресурсів і всебічного партнерства з урахуванням інтересів усіх зацікавлених сторін.

Сталий туризм – це такий вид туризму, при якому забезпечується оптимальне використання ресурсів навколишнього середовища, підтримуються соціально-культурні особливості приймаючих сторін та забезпечується життєздатність довгострокових економічних процесів з огляду на їхню вигоду для всіх зацікавлених суб'єктів.

Стойкість в туризмі – означає позитивний загальний баланс екологічного, соціально-культурного та економічного впливу туризму, а також позитивний вплив відвідувачів одне на одного [7, с. 348].

Реалізація регіональної політики соціально-економічного розвитку вимагає розробки довгострокової концепції сталого розвитку галузі туризму, як складової господарчого комплексу регіону, яка б урахувала особливості певного регіону та його потенціал і можливості.

Аналіз профільної наукової літератури показав, що недостатньо вивчені теоретико-методологічні та методичні аспекти підходи до сталого розвитку туризму в регіоні, незважаючи на активізацію вчених і їх підвищений інтерес до сталого розвитку туризму загалом. У науковій літературі можна зустріти чимало визначень сталого розвитку туризму в регіоні (окремі з них представлено у табл. 1.). Попри їхню очевидну схожість, між ними існують окремі відмінності, що пов'язані з різним розумінням суб'єктів, об'єктів та цільових установок.

Таблиця 1

Підходи до трактування поняття «сталий розвиток туризму в регіоні»

Автор	Визначення
Миронов Ю. Б. [11, с. 218]	забезпечення постійного розвитку туристичної галузі з метою повного задоволення потреб туристів та підвищення ефективності соціально-економічного розвитку регіону на основі ефективного управління усіма елементами туристичної галузі та її інфраструктури.
Свірідова Н. Д. [14, с. 166]	система уявлень, яка визначає єдиний, загальний задум політики розвитку галузі, що урахує стратегічну мету і пріоритети розвитку галузі, важливі напрямки і засоби реалізації визначених цілей. Концепція відображає позицію регіону відносно стратегії розвитку туристичної галузі на довгострокову перспективу і включає конкретні заходи її реалізації.
Васильєва Л. В. [6, с. 7]	процес, що протікає в регіональному середовищі, спрямований на досягнення поставлених цілей туризму в умовах раціонального використання обмежених ресурсів.
Neamțu Adina Claudia, Neamțu Liviu [15, с. 185]	система довгострокових зусиль створення, дотримання і реалізації складних методів комплексної стратегії туристичних заходів на регіональному рівні; планування і програмування розвитку програм і проектів розвитку з необхідними діями в регіоні.

Для змістовного розуміння *сталого розвитку* визначальними є три елементи, які формують його як *інший тип розвитку* [16]: при формуванні туристичної політики незмінно враховують сталість процесів розвитку; сталий розвиток неминує передбачає дотримання ідеї соціальної справедливості та означає не просто кількісне зростання, але й

якісне покращання задоволення потреб; одним з базових принципів є гармонійність розвитку людини, а також інноваційний розвиток.

Окрім того сталий розвиток повинен забезпечити взаємодію економіки, суспільства (соціуму) та природного середовища. Таким чином, основними складовими концепції сталого розвитку туризму в регіоні є: екологічна, економічна і соціально-культурна стабільність.

Екологічна стабільність туризму в регіоні забезпечує розвиток туристської діяльності зі збереженням існуючого біогеоценозу в місці надання послуги, а також визначає таке використання природних та рекреаційних ресурсів, в рамках якого це використання відбувається без нанесення шкоди ресурсів і їх виснаження, що захищає регіон і його біосферу від руйнівного антропогенного туристського впливу, задовольняючи тим самим положенням екологічної безпеки.

Економічна стабільність туризму в регіоні проявляється в здатності туризму бути ефективним засобом сприяння соціально-економічного зростання регіону і в результаті дій, спрямованих на функціонування і розвиток туристичної діяльності в регіоні, забезпечувати отримання найкращого результату за рахунок раціонального використання наявних ресурсів, що задовольняє положенням економічної ефективності.

Соціально-культурна стабільність туризму в регіоні забезпечує розвиток туристської діяльності зі збереженням культурних цінностей і традицій території, зміцненням місцевої самобутності і запобіганням протистоянню культур людей з різних регіонів світу, а також можливість використання рівних прав на відпочинок в формі туризму як місцевого населення, так і приїжджають, що задовольняє положенням соціальної справедливості [6, с. 10].

На нашу думку базові принципи у взаємозв'язку з основними видами стійкості (екологічна, економічна і соціально-культурна стійкість) у комплексі будуть спрямовані на підтримку динамічної рівноваги системи туризму в регіоні (табл. 2).

Таблиця 2

Основні принципи у взаємозв'язку з видами стійкості,
що спрямовані на підтримку динамічної рівноваги системи туризму в регіоні

	Екологічна складова	Економічна складова	Соціально-культурна складова
Сталість процесів розвитку	Зниження негативного антропогенного навантаження та розвиток туристсько-рекреаційних ресурсів	Забезпечення економічної ефективності розвитку туристичної сфери	Збереження культурної самобутності, національних звичаїв місцевих громад
Гармонійність розвитку особистості	Формування гармонії у взаємодії людини з природою	Використання економічних інструментів забезпечення розвитку людини	Сприяння розширенню можливостей людського розвитку
Соціальна справедливість	Справедливе задоволення потреб і рівність можливостей розвитку нинішнього і прийдешнього покоління	Ефективне використання потенційних можливостей у ступені нерівності в розподілі доходів від туризму	Формування стабільних суспільних взаємин у використанні рекреаційного комплексу
Інноваційний розвиток	Впровадження новітніх технологій, що сприяють підвищенню ефективності захисту навколишнього природного середовища	Повсюдне використання і впровадження досягнень науково-технічного прогресу в туристську галузь	Використання прогресивних технологій для підвищення якості наданих туристських послуг

складено автором

Науково-методичною базою узагальнення факторів і умов, що впливають на сталий розвиток туризму в регіоні, є основоположні засади взаємозв'язку, які, на наш погляд, повинні бути покладені в основу формування структурно-логічної схеми забезпечення сталого розвитку туризму в регіоні (рис. 1), що створює умови для відтворювальних процесів в туризмі.

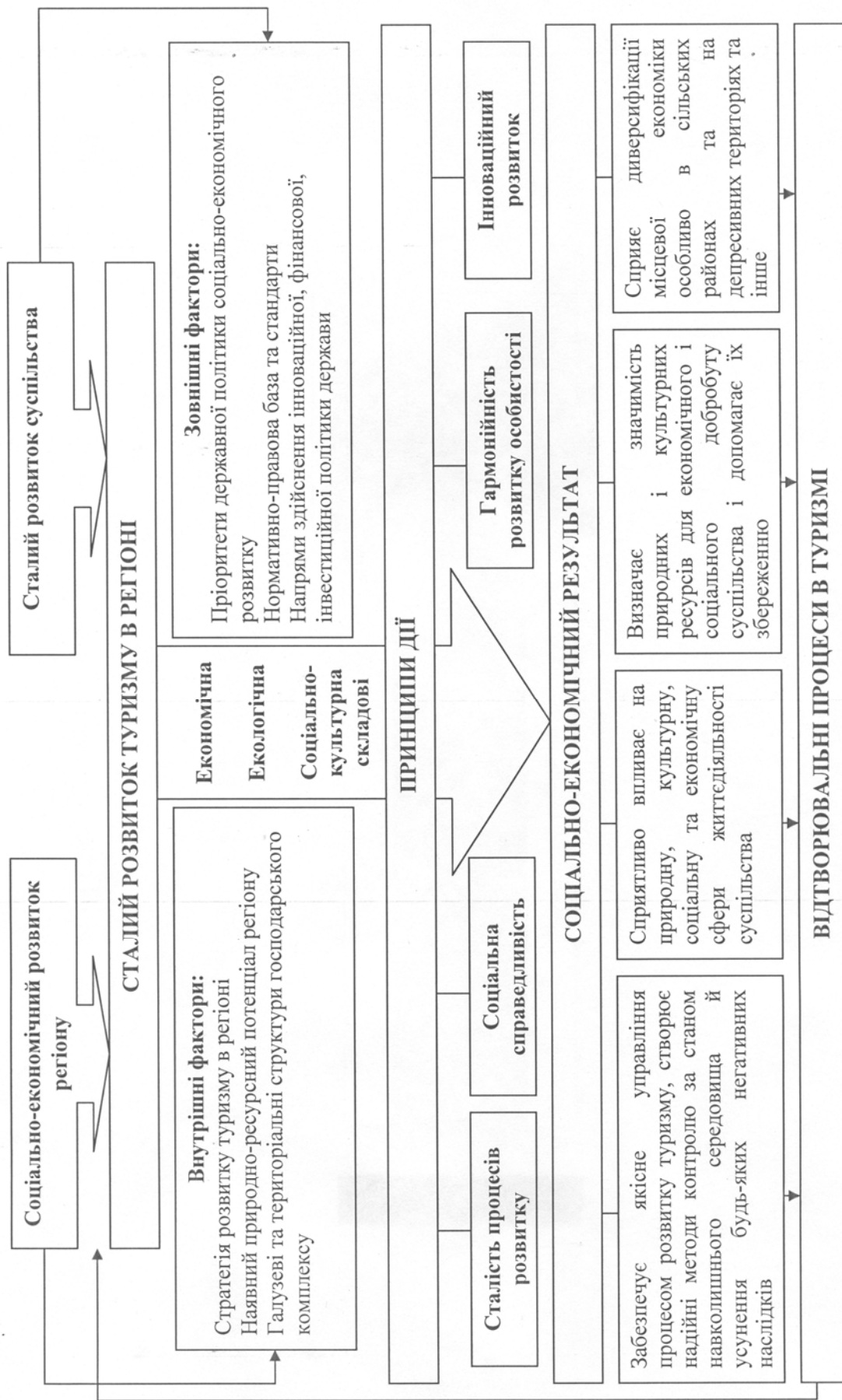

Рис. 1. Структурно-логічна схема забезпечення сталого розвитку туризму в регіоні
складено автором з використанням [5; 11; 14]

На наш погляд, максимальне врахування сформульованих напрямів дозволить сформувати ефективний організаційно-економічний механізм, який сприятиме сталому розвитку туризму в регіоні та призведе до створення і підтримання динамічної рівноваги і розвитку системи регіонального туризму, що полягатиме в здатності системи постійно адаптуватися до мінливих умов зовнішнього середовища.

Висновки та перспективи подальших розвідок. Можна впевнено стверджувати, що концепція сталого розвитку – нині є безальтернативною основою моделювання розвитку світу, окремих країн, регіонів і міжрегіональних утворень, окремих галузей (видів економічної діяльності) і секторів економіки, суб'єктів господарювання.

Список використаної літератури

1. Вишиванюк М. В. Формування елементів регіональної політики з урахуванням принципів сталого розвитку [Електронний ресурс] / М. В. Вишиванюк // Інвестиції: практика та досвід. – 2012. – № 18. – С. 71-74. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_18_21
2. Савків У. С. Аналіз підходів до визначення поняття і принципів сталого розвитку регіону / У. С. Савків // Моделювання регіональної економіки. – 2010. – № 1. – С. 344-355.
3. Слюсарчук О. П. Застосування принципів сталого розвитку в державному управлінні рекреаційно-туристичною сферою / О. П. Слюсарчук // Державне управління: теорія та практика. – 2014. – № 2. – С. 27-33.
4. Шевчук В.Я., Саталкін Ю.М., Білявський Г.О. та ін. Екологічне управління: підручник. – К.: Либідь, – 2004. – 430 с.
5. Божко Л. Д. Проблеми розвитку сталого туризму в Україні в умовах глобалізації / Л. Д. Божко // Вісник Національної академії керівних кадрів культури і мистецтв. – 2014. – № 2. – С. 43-50.
6. Васильева Л. В. Организационно-экономический механизм обеспечения устойчивого развития туризма в регионе / Л.В. Васильева: автореф. на соиск. ученой степ. канд. экон. наук. – СПб. – ГОУ ВПО «Санкт-Петербургский государственный инженерно-экономический университет», 2006. – 18 с.
7. Максарова Е. М. Основные направления реализации принципов устойчивого развития в туризме / Е. М. Максарова // Известия Российского государственного педагогического университета им. А. И. Герцена. – 2008. - № 85. – С. 345-350.
8. Ткаченко Т. І. Сталый розвиток туризму: теорія, методологія, реалії бізнесу: монографія [вид. 2-ге, перероб. та доп.] / Т. І. Ткаченко. – К.: Видавництво КНТЕУ, 2009. – 463 с.
9. Кравцова А. В. Ключові фактори забезпечення стійкого розвитку туризму в Україні / А. В. Кравцова // Науковий вісник Полтавського університету економіки і торгівлі. Сер. : Економічні науки. – 2013. – № 2. – С. 119-125.
10. Івануса А. В. Особливості реалізації концепції сталого розвитку в туризмі / А. В. Івануса // Науковий вісник НЛТУ України. – 2012. – Вип. 22.9. – С. 100-103.
11. Миронов Ю. Б. Сталый розвиток туризму: сутність, завдання та принципи / Ю. Б. Миронов, І. І. Тучковська // Матеріали наукової конференції "Актуальні проблеми економіки і торгівлі в сучасних умовах євроінтеграції" (м. Львів, 11-12 травня 2017 р.). – Львів: ЛТЕУ, 2017. – 440 с. – С.218-219.
12. Стрижевська Т. С. Наявні умови для розвитку сталого туризму в депресивному регіоні Кіровоградської області / Т. С. Стрижевська // Географія та туризм. – 2010. – Вип. 8. – С. 54-59.
13. Making Tourism More Sustainable. A Guide for Policy Makers, UNEP and UNWTO [Electronic Source]. – Access Mode: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>.
14. Свірідова Н.Д. Концепція сталого розвитку туризму в сучасних умовах / Н.Д. Свірідова // Культура народів Причорномор'я. – 2009. – №176. – С. 166-168.
15. Neamtu Adina Claudia, Neamtu Liviu Sustainable Development Of Regional Tourism // Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series, Issue 2/2012. – p. 183-189.
16. Bing Mi On the sustainable development system of regional tourism // Journal of Chemical and Pharmaceutical Research, 2014, 6(7), 854-858.

References

1. Vishivanyuk M. V. (2012) Forming elements of regional policy in connection with sustainable development principles [Electronic resource]. *Investytsiyi: praktyka ta dosvid*, 18. – Access mode: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2012_18_21.
2. Savkiv U. S. (2010) Approaches to the definition and principles of sustainable development in the region. *Modelyuvannya rehional'noyi ekonomiky*, 1, 344-355.
3. Slyusarchuk O. P. (2014) Applying the principles of sustainable development in government recreation and tourism. *Derzhavne upravlinnya: teoriya ta praktyka*, 2, 27-33.
4. Shevchuk V. Ya., Satalkin Yu. M. et al. (2004) Environmental management. K.: Lybed, 430 p.
5. Bozhko L. D. (2014) Problems of development of sustainable tourism in Ukraine under globalization. *Visnyk Natsional'noyi akademiyi kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv*, 2, 43-50.

6. Vasyleva L.V. (2006) Organizational and economic mechanism of sustainable development of tourism in the region. *SPb. – GOU VPO «Sankt-Peterburgskiy gosudarstvennyy inzhenerno-ekonomicheskii universitet»*, 18 p.
7. Maksarova E. M. (2008) The main directions of the implementation of the principles of sustainable development in tourism. *Izvestiya Rossiyskogo gosudarstvennogo pedagogicheskogo universiteta im. A.I. Gertsena*, 85, 345-350.
8. Tkachenko T. I. (2009) (Sustainable development of tourism: theory, methodology, business realities. K.: *Vydavnytstvo KNTEU*, 463 p.
9. Kravtsova A. V. (2013) Key factors of sustainable development of tourism in Ukraine. *Naukovyy visnyk Poltavskoho universytetu ekonomiky i torhivli. Ser. : Ekonomichni nauky*, 2, 119-125.
10. Ivanusa A.V. (2012) Features of implementation the concept of sustainable development in tourism. *Naukovyy visnyk NLTU Ukrayiny*, 22.9, 100-103.
11. Mironov Yu.B. & Tuchkovska I.I. (2017) Sustainable development of tourism: the nature, objectives and principles. Actual problems of economy and trade in modern conditions of European integration. *L'viv: LTEU*, 218-219.
12. Strizhevskaya T. S. (2010) Existing conditions for sustainable tourism development in the depressed region Kirovograd region. *Heohrafiya ta turizm*, 8, 54-59.
13. Making Tourism More Sustainable. A Guide for Policy Makers, UNEP and UNWTO [Electronic Source]. – Access mode: <http://sdt.unwto.org/content/about-us-5>.
14. Sviridova N. D. (2009) The concept of sustainable tourism development in modern conditions. *Kul'tura narodov Prichernomor'ya*, 176, 166-168.
15. Neamtu Adina Claudia, Neamtu Liviu (2012) Sustainable Development Of Regional Tourism. *Annals of the „Constantin Brâncuși” University of Târgu Jiu, Economy Series*, 2, 183-189.
16. Bing Mi (2014) On the sustainable development system of regional tourism. *Journal of Chemical and Pharmaceutical Research*, 6(7), 854-858.

KRASNOMOVETS Viktoriia Anatoliyivna,

Candidate of Science in Economics, Associate Professor,
Cherkasy National University named after Bogdan Khmelnytsky
Senior Lecturer Department of Tourism and Hotel-restaurant Business

FUNDAMENTALS SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF TOURISM IN THE REGION

Abstract. Introduction. *In the context of numerous crises and economic, environmental and social problems, the society faced the necessity of finding a new way of development that would enable efficient and balanced operation of economic systems in conjunction with environmental and social factors. One of the theories that has become an alternative to the concept of economic growth, which is dominated by economic interests, is the concept of sustainable development. Despite the rather high interest of both academics and practitioners to the main provisions of the strategy of sustainable development of society as a whole and tourism in particular, the aspect of the regional context consideration in the study of the problem remains investigated.*

Purpose – to analyze and determine the foundations for sustainable tourism development at the regional level.

Methods. *Analysis, theoretical generalizations, graphical method.*

Results. *The maximum consideration of the formulated areas for sustainable tourism development in the region will allow to form an effective organizational and economic mechanism that will promote the sustainable development of tourism in the region and will lead to the establishment and maintenance of a dynamic equilibrium and the development of the regional tourism system.*

Originality. *In the article the author studies the implementation of the principles of sustainable development in the field of tourism, clarifies the definition of concepts of sustainable tourism development and sustainable tourism, as well as addresses the problems of organizational and economic provision of the concept of sustainable tourism development.*

Conclusions. *One can confidently assert that the concept of sustainable development – is now a non-alternative basis of modeling the development of the world, individual countries, regions and interregional formations, individual industries and sectors of the economy, business entities.*

Keywords: *sustainability; sustainable development of society; sustainable tourism development; regional policy; economic stability; ecological stability; socio-cultural stability.*

Одержано редакцією: 21.08.2017
Прийнято до публікації: 29.08.2017